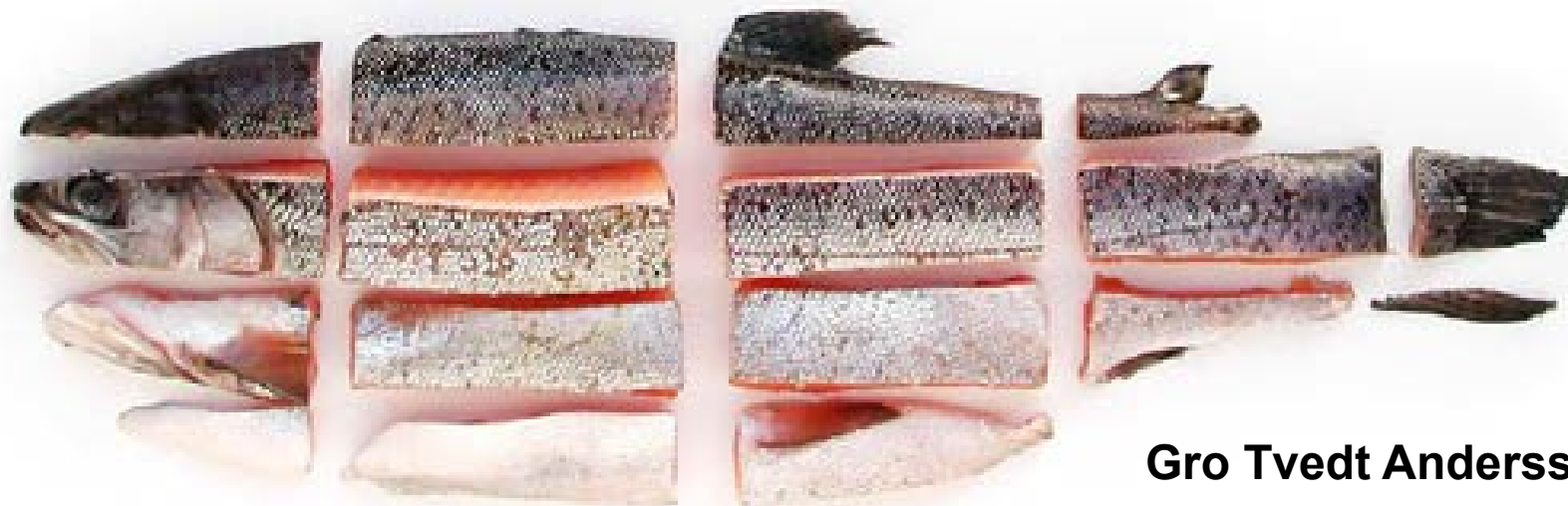

Hvordan skape et bedre utvalg for forbrukeren?

**Gro Tvedt Anderssen,
Underdirektør Forbrukerrådet**

Et bedre utvalg bør handle om både fisk og landbruksprodukter

FORBRUKERRÅDET

”Vi gir
forbrukeren
makt og
mulighet til å
gjøre gode
valg”

- Forbrukerrådets visjon

FORBRUKERRÅDET

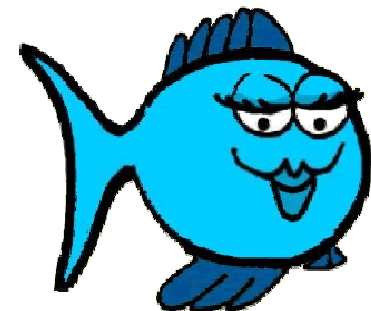

Fire sentrale forbrukerrettigheter:

- 1. Retten til å velge**
- 2. Retten til trygge og sunne produkter**
- 3. Retten til informasjon**
- 4. Retten til å bli hørt**

Fiskeundersøkelse 2007 og 2008

- Test av kvalitet i fiskedisker
- Mye fokus i media - deriblant:
 - Aftenposten Aftens gjentatte undersøkelser
 - FBIs tester
- Halvparten av fisken vi undersøkte inneholdt så mye forråtnelsesbakterier at kvaliteten betegnes som tvilsom eller uakseptabel
- Testen viste også at mange ansatte hadde lite kunnskap om fisken som ble solgt

fisk - Sesam - Microsoft Internet Explorer

Adresse <http://nrk.sesam.no/search/?q=fisk&c=n&userSortBy=datetimestime&offset=80>

NRK: 6 487 treff på **fisk** Sorter på: Dato | Relevans

[Legg fram fiskeprøver](#) NRK Sogn og Fjordane, 23.07.2007
På folkemøte i Gulen i dag vil Mattilsynet leggja fram prøver av leveren til **fisk**. Av Oppdatert i dag Dette gjer dei for å sjå om fiskebestanden har teke skade av ulukka...
http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/nrk_sogn_og_fjordane/1.3019882

[Frykter at villaksen blir utryddet](#) NRK Trøndelag, 22.07.2007
...vassdrag. Nå frykter WWF at villaksen kan bli utryddet. Det kommer fram i rapporten «Kald **fisk** i varmt vann: Status for atlantisk villaks og trusler fra klimaendringene», som nylig...
http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/nrk_trondelag/1.3013137

[Villaksen truet](#) NRK, 22.07.2007
...at denne laksen nå står i fare for å bli utryddet. Det viser WWF-rapporten 'Kald **fisk** i varmt vann'. - Skremmende utvikling - I 200 norske vassdrag er nedgangen av villaks...
<http://www.nrk.no/nyheter/innenriks/1.3012964>

[- Boikott dårlige fiskebutikker](#) NRK Østfold, 21.07.2007
...slå og mynt Det å handle **fisk** er som å slå kron og mynt...Hvis folk slutter å kjøpe **fisk** er det jo bare eksportmarkedet...alle som er glad i god fersk **fisk**. - Butikkene bør gå gjennom...
<http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/ostfold/1.3009947>

[Russar fiska ulovleg](#) NRK Møre og Romsdal, 21.07.2007
...fiske i norsk økonomisk sone. Mellom anna er det mistanke om at det er ført opp feil mengde **fisk** i fangstdeboka. Sunnmøre politidistrikt skal etterforske saka. (NRK)
http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/more_og_romsdal/1.3009854

[ICA lover å forbedre seg](#) NRK, 20.07.2007
...versting. ICA varslar nå alle butikkene sine om at de må ha strengere kontroll med all **fisk** som skal legges ut for salg. Hos Coop havner cirka halvparten av fisken i kategorien god...
<http://www.nrk.no/nyheter/okonomi/1.3007387>

[Vurderer å be folk droppe ICA](#) NRK Østfold, 20.07.2007
...en vanlig kunde og handlet **fisk** hos seks forskjellige butikk-kjeder...måter å teste dette på. **Fisk** skal ikke være slimete eller...seg om når de skal handle **fisk** og sier at Forbrukerrådet...
<http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/ostfold/1.3005505>

[- Bør ikke selge fisk](#) NRK Trøndelag, 20.07.2007
...i det hele tatt bør selge **fisk**. Det sier rådgiveren i Forbrukerrådet...tvisom kvalitet og hver tiende **fisk** egner seg ikke som menneskekøde...butikken og i kjølediskene. **Fisk** blir levert hver eneste dag...
http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/nrk_trondelag/1.3004515

[Tvisom fisk](#) NRK Hedmark og Oppland, 20.07.2007
Mye tvisom **fisk** i fiskedisker i Hedmark og...Du skal ikke ta alt for god **fisk**, må være konklusjonen i...vanlige kunder. De handlet **fisk** i 39 butikker fra Trondheim...
http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/hedmark_og_oppland/1.3003705

[Sjokk-tall om råttan butikkfisk](#) NRK Østfold, 20.07.2007
Illustrasjonsfoto Scanpix Vil du ha fersk **fisk** på grillen i sommer, bør...en vanlig kunde og handlet **fisk** hos seks forskjellige butikk-kjeder...er nedslående. Å handle **fisk** er som å slå kron og mynt...
<http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/ostfold/1.3002530>

[Forråtnelse i fiskedisken](#) NRK Rogaland, 20.07.2007
...gjentatte løfter om forbedringer fra bransjen, står det fremdeles dårlig til både med **fisk** og fiske selgere. Hvert tiende fiskestykke har så høyt innhold av forråtnelsesbakterier...
<http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/rogaland/1.3002517>

[- Uegnet som menneskemat](#) NRK Trøndelag, 20.07.2007

Sponsede lenker:

[Kjøp og selg fisk på Zett.no](#)
Har du noe du vil ha solgt? Eller noe du vil leie ut? Eller bare noe du trenger? Er du på utkikk etter ny jobb? På Zett.no kan du kjøpe og selge varer og tjenester.
www.zett.no

[Settefisk og utvikling av energiformer](#)
Verden trenger ren energi. Det jobber vi med hver eneste dag.
www.statkraft.no

[Akvasia Zoo Netthandel](#)
Komplett utvalg for akvarister. Rask levering av **fisk**.
www.akvasia.no

Stor oppmerksomhet i media

Fangst- og slaktedato

- Testene førte til krav om fangst- og slaktedato
- Forbrukerrådet er glade for at det har blitt ryddet opp og for samarbeid med myndigheter og bransje
- Forventer resultater
- Kommer til å teste igjen 😊
- Ikke Forbrukerrådet som sitter med nøkkelen, det er det dere som gjør

Åpenhet i dagligvaresektoren

”Jeg ønsker **svar** på hvor pengene blir av. Dagligvarebransjen må legge **fakta** på bordet og praktisere større **åpenhet** om konkurranseforholdene.”

- Matminister Lars Peder Brekk

”Det bør nok vurderes å innføre regler som åpner for mer konkurranse om **kjøpernes** (forbrukernes), og ikke **kjedenes** gunst”

- Jurist Olav Kolstad

DAGENS NÆRINGSLIV | 11. SEPTEMBER 2009

DEBATT

Dagligvarebransjen blir beskyldt for lite åpenhet og skjulte pengestrømmer. Skal norske forbrukere få sitt viktigste behov dekket av landets mest fordedte bransje? skriver underdirektør **Gro Tvedt Anderssen** i Forbrukerrådet.

Matmaktas taushet

DEBATT & INNLEGG

I andrings- og matminister Lars Petter Brekk uttaler til Dagens Næringsliv 11. september at han vil ha en maktutredning av dagligvarebransjen. Han mister ikke øyeblikkelig kryssbeholdning av matvarer. Og pet mellom hva produsenten får og hva kundene betaler, er for stort, sier statsråden, og ønsker på den måten en forklaring på hvorfor en håndfull mennesker er blitt så rike på kjøret.

En skulle forvente at regjeringens mestliberale nåt i gang et skred av prosesser fra kjølene. Men i stedet skjer det motsatte: Brekk uttaler at han mest med en mur av taushet. Det samme hendte i 2006 da Statens institutt for forskning på næringsmiddel og dagens næringsliv kom med avsløringer om skjulte bonuser. Og da Espen Skjott Løren tok på seg å undersøke hvorfor hans skildret livet på innviden av bransjen. Kjølene har knapt involvert seg i de påfølgende debattene.

I hva forklarer så denne muren? Tidligere avdelingsleder har pekt på et virvar av getrypsystemer, maktforhold og bonuser. Men ministeren ber om å se på de store aktørene i bransjen. Og da Espen Skjott Løren tok på seg å undersøke hvorfor hans skildret livet på innviden av bransjen. Kjølene har knapt involvert seg i de påfølgende debattene.

17 Det finnes i dag prisportaler og på bankprodut- ter, strøm og telepriser - hvorfor ikke mat?

NRK og Frp

Lederartikkelen «Ser- behandlingen» i DN 8. september er en svært be- tydningfull behandling av Frp i NRK og utskamlet. Utredningene av politiske sympatier hos journalister og journalistene viser en klar overensstemmelse med hva som er utskamlet. Det er å si som tidligere bergrig side- stenen i Frp. Dette vil utvilsomt for et år eller to bli den norske befolkning vil stemme på Frp. Dette er beklagelig fordi for en beklagelig deling i media av norsk politikk. Enda mer beklagelig er

UBALANSE. Behandlingen av Frp i NRK er utskamlet. Ulf Alnå er utskamlet. Ulf Alnå er utskamlet.

BRITT OJ DALBØ. Norsk forbrukerbransje er 50 prosent av den europeiske. Foto: Mikael Berg

Norske forbrukere betaler 50 prosent mer for maten enn den gjennomsnittlige europeer. Vi har det dårligste utvalget i Norden - en undersøkelse fra 2005 viser at Finland har over dobbelt så stort utvalg i store supermarkeder. Det er blitt påstått at kjølene stiller seg med alle ledd i verdikjeden før til at produsenten og leveran- dører vil tjene ut i løpet av på kjølene premiser. De lokale kjølemaktene har mistet sin makt til fordel for utvalget og over- blikket i løpet av på. All styrer fra de fire hovedkontorene. Foruten å eie nesten samtlige dagligvarebutikker i landet, utvider konserntypen vertikalt ved å eie stadig større andeler i leverandørleddet. Norges- Gruppen og Rema deler bransjen i landets største drak- og grossererledder. Rema, NA vurderer Rema å si rarte eget selskap. I sin styrke konsoliderer han denne virksomheten før til at en håndfull mennesker kontrol- lerer alt vi spiser. Forbrukerrådet følger en

Urimelig kritikk

Kritikk Windswang kritiserer i «På innviden» i DN 8. september Lars Spev- heten for å ha vært i DN i så lang tid. Det er utvilsomt. Hvis man ser på næringslivet og alternative partiprefereanser, ser man at Høyre og Ap står merkt, mens Frp nesten ikke fore- kommer. For majoriteten av næringslivet er det utvilsomt at en regjering ledet av Siv Jensen framstår som et evig mot alle ideer. Den norske partifor- delingen er ingen ren høyre-venstre-aksis. På svært mange områder - i

BLANDET DRØPS. Bjarne Strøm er ingen høyre-venstre-aksis. Bjarne Strøm er ingen høyre-venstre-aksis.

Sorte sertifikater

Grenn virkning, handling av grønne sertifikater i Norge vil ikke produs- sjonen av elektrisitet basert på fornybar energi. Og fordi Norge er en del av et integrert kraftmarked, vil det bli mindre sannsynlig å produsere kraft basert på kull i land som Danmark. Klimagassutslippene fra disse kraftverkene vil da gå ned, slik vår intensjon var. Fra grønn til hvit: Ektekost Danmark er med på Kyoto-avtalen, vil en utslippsreduksjon fra et kullkraftverk i Danmark frigjøre klimakvoter som vil selges til en annen kullkraftverk i Danmark, og som derfor vil øke utslippsreduksjonen i Danmark. Kullkraftverket blir så hvit - og som kullkraftverket Michael Høel i DN 9. september utvirkningen på klimagass- utslippene.

Prisportaler på dagligvare. Det finnes i dag prisportaler på mat, strøm og telepriser - hvorfor ikke mat? Det har for eksempel Jevnlig mat og grønne mat som er dagligvareprodusenter for å bidra til å skape en reell konkurranse på matvarer og for å se hva vi betaler for - og det bør samtidig settes av midler til forskning på prisportaler. Men det som krever forbrukerrettigheter på dagligvareprodusenter er å se hva vi betaler for - og det bør samtidig settes av midler til forskning på prisportaler. Men det som krever forbrukerrettigheter på dagligvareprodusenter er å se hva vi betaler for - og det bør samtidig settes av midler til forskning på prisportaler.

Klimakvoter. Det finnes i dag prisportaler på mat, strøm og telepriser - hvorfor ikke mat? Det har for eksempel Jevnlig mat og grønne mat som er dagligvareprodusenter for å bidra til å skape en reell konkurranse på matvarer og for å se hva vi betaler for - og det bør samtidig settes av midler til forskning på prisportaler. Men det som krever forbrukerrettigheter på dagligvareprodusenter er å se hva vi betaler for - og det bør samtidig settes av midler til forskning på prisportaler.

Urimelig kritikk

Kritikk Windswang kritiserer i «På innviden» i DN 8. september Lars Spev- heten for å ha vært i DN i så lang tid. Det er utvilsomt. Hvis man ser på næringslivet og alternative partiprefereanser, ser man at Høyre og Ap står merkt, mens Frp nesten ikke fore- kommer. For majoriteten av næringslivet er det utvilsomt at en regjering ledet av Siv Jensen framstår som et evig mot alle ideer. Den norske partifor- delingen er ingen ren høyre-venstre-aksis. På svært mange områder - i

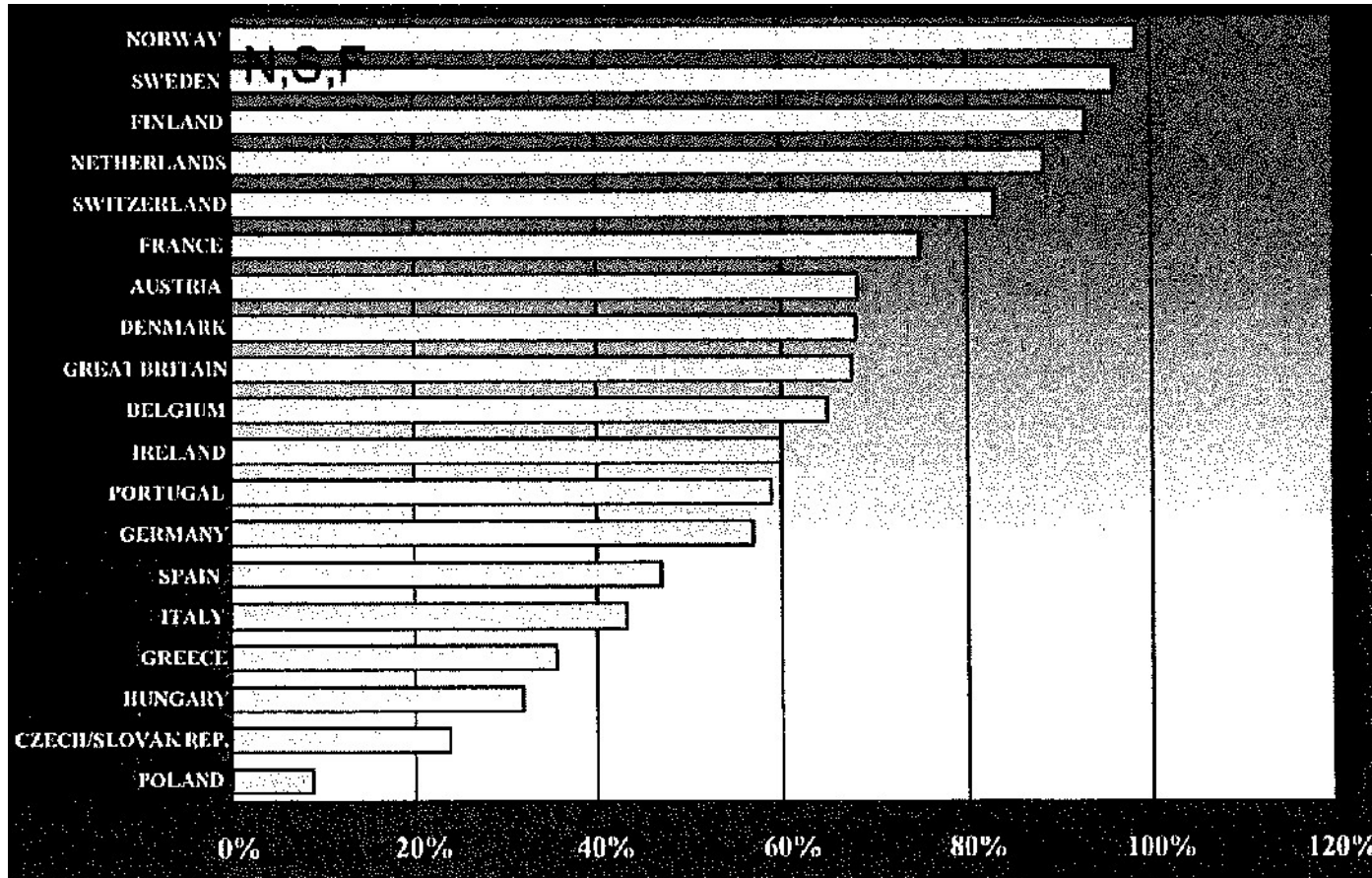
DN E-post: debat@dn.no Telefon: 22 00 11 10 Hovedredning: Møns 4500 (ca. 750 ord) Underredning: Møns 4500 (ca. 750 ord) Kjøp: Møns 4500 (ca. 750 ord). Legg ved portrettfoto.

DN E-post: debat@dn.no Telefon: 22 00 11 10 Hovedredning: Møns 4500 (ca. 750 ord) Underredning: Møns 4500 (ca. 750 ord) Kjøp: Møns 4500 (ca. 750 ord). Legg ved portrettfoto.

DN E-post: debat@dn.no Telefon: 22 00 11 10 Hovedredning: Møns 4500 (ca. 750 ord) Underredning: Møns 4500 (ca. 750 ord) Kjøp: Møns 4500 (ca. 750 ord). Legg ved portrettfoto.

»Dagligvarebransjen blir beskyldt for lite åpenhet og skjulte pengestrømmer»

Konsentrasjon av kjedemakt

(5 største kjeders markedsandel)

Fra Soria Moria 2:

- ”Bidra til å videreutvikle nøytrale informasjonskanaler for pris og kvalitet, for eksempel gjennom flere **prisportaler.**”
- ”Gjennomføre en utredning om styrkeforholdene i verdikjeden for mat som skal bidra til **åpenhet** om **innsyn**, samt sikre forbrukerinteressene og en tilfredsstillende samfunnsmessig kontroll.”

Samfunnsansvar

- Matbransjen dekker basale behov hos forbrukeren
- Bransjen må derfor utvise åpenhet slik at forbrukeren kan ha tillit til den
- Tillit:
 - Troverdighet
 - Innsikt
 - Åpenhet

A photograph of a brick wall with a large, dark, irregular hole in the center. The hole is filled with a dark, textured material, possibly charcoal or ash, and has several jagged, black cracks radiating from its edges. The word "Åpenhet!" is written in white, bold, sans-serif font across the center of the hole. The bricks are reddish-brown and arranged in a standard pattern.

Åpenhet!

(C) WWW.PHOTOSHOPSTAR.COM

FORBRUKERRÅDET

Takk for meg!

forbrukerportalen.no